

Acte d'investidura del senyor Oriol Bonnín Gubianas doctor honoris causa de la UIB

Discurs de la padrina Margalida Gili

La d'avui és una cerimònia inequívoca, joiosa i profundament universitària. Vestits de gala, som aquí per retre homenatge al coneixement, reconèixer el magisteri i distingir l'excel·lència. Quina altra cosa és, si no, la Universitat?

Quan al plaer i responsabilitat de fer una lloança d'un doctorand honoris causa, hi afegim la grandesa d'un bon home, senzill, savi i generós, les paraules surten fàcilment, tant des del coneixement com des del cor, òrgan que poques persones coneixen com Oriol Bonnín.

El director de l'IUNICS i jo assumim el repte de fer un esbós d'una biografia caracteritzada per la dedicació diària a les persones afligides per la malaltia i a aquelles desitjoses d'adquirir coneixements i formació. La brevetat exigida per l'acte i pel sentit comú dificulten la tasca que ens han comanat.

La defensa dels mèrits que faré, si bé reflecteixen el meu sentiment i coneixement del que ha fet i és Oriol Bonnín, corresponen també al que m'han transmès persones properes, que han fet feina íntimament amb ell durant més de quaranta anys. Els agresc les confidències. Tot el que m'han relatat ha estat elogiós i, quan m'han confessat alguna petita maldat, ho han fet des d'una estima i afecte molt sentits.

La proposta de doctorat honoris causa encapçalada per la Facultat de Medicina, que, per unanimitat i en votació secreta, el Consell de Govern va aprovar, partia d'un plantejament previ i ben meditat: quines qualitats ha de reunir un candidat a aquesta distinció? Segons el meu parer, les podem resumir en dues: d'una banda, mèrit i prestigi, i, de l'altra, la repercussió que aquest mèrit i aquest prestigi han tingut per a la comunitat autònoma de les Illes Balears. Oriol Bonnín les compleix amb escreix.

Josep Oriol Bonnín Gubianas nasqué a Barcelona l'any 1946 en el si d'una família nombrosa. És el quart de vuit germans. El seu pare, Raül Bonnín Camarassa, economista i periodista, convingut europeista, gran orador, home recte i honest, sens dubte influí en la persona i el professional que rep avui el nostre homenatge.

Oriol trià ésser cirurgià cardíac a conseqüència d'una experiència dolorosa: «Quan jo era adolescent tenia un amic que va emmalaltir del cor. Tenia dues vàlvules

perjudicades i ningú no es va atrevir a operar-lo. Vaig veure com s'apagava fins que es va morir. Vaig decidir que seria cirurgia cardíaca». Ara és un cirurgià veterà, dels que ja han arribat a la categoria de mestre de mestres. Ja fa molt de temps que Oriol Bonnín palpa cors humans, un o dos cada dia: fa 44 anys. Podríem dir que coneix gairebé tots els secrets del cor.

L'any 1970 es va llicenciar en Medicina i Cirurgia a la Universitat de Barcelona, i posteriorment es va formar en tres especialitats relacionades amb el cor: cardiologia, cirurgia vascular i cirurgia cardiotoràctica. Aquesta triple especialització, de la qual el doctorand se sent especialment orgullós, ja transmet l'interès que tenia des de la formació inicial per una visió integral, clínica i quirúrgica a la vegada d'un òrgan tan particular per l'esser humà com és el cor.

L'any 1975 va esser el primer resident d'un equip de cirurgia cardíaca que s'acabava de formar a l'hospital de Sant Pau. Dos joves cirurgians, Josep Maria Caralps i Alejandro Arís, tot just arribats dels Estats Units amb actitud incorformista, començant gairebé de zero, disposats a trencar fronteres i a no perdre el tren de la medicina de primer nivell, iniciaren la creació del Departament de Cirurgia Cardíaca de Sant Pau, i el convertiren en un servei d'indiscutible referència internacional. El jove Oriol era allà.

I allà, gairebé deu anys després, al 1984, va fer, conjuntament amb Josep M. Caralps, el que és considerat el primer transplantament de cor a Espanya i una de les primeres intervencions amb extracció multiorgànica del món. Per aquest motiu va rebre, l'any 1988, el Premi de la Societat Espanyola de Cardiologia, el primer d'una llarga sèrie de reconeixements i distincions.

Un any després, al 1985, va ser nomenat cap del Departament de Cirurgia Cardíaca del Centre Quirúrgic Sant Jordi, de Barcelona. Per als qui no ho coneguin, el Centre Quirúrgic Sant Jordi va ser el primer centre de Barcelona dedicat a operar exclusivament malalts cardíacs. L'empenta d'Oriol Bonnín a un centre petit, que passava una fase d'instabilitat i que diverses vegades va estar a punt de tancar, n'elevà el nivell assistencial i científic, i el convertí en l'hospital amb més intervencions de cirurgia cardíaca de Catalunya. És aquí on arrencà una llarga i intensa relació amb els pacients de les Illes Balears.

I arribaren els anys mallorquins d'Oriol Bonnín. El 1992 va traslladar la residència i l'activitat professional a Mallorca. S'integrà a la Policlínica Miramar com a responsable del primer Servei de Cirurgia Cardíaca a la nostra comunitat autònoma, on el 22 de setembre de 1992 va fer la primera intervenció a cor obert de les Illes Balears. A partir d'aquest any i fins a avui, ha intervingut a milers de pacients de les

Illes Balears, que ja no han hagut de traslladar-se a centres de la Península per esser operats, amb tots els avantatges que aquest fet suposa per als pacients, els familiars i la xarxa assistencial. En aquests anys mallorquins, ha estat una de les persones que ha influït de manera més significativa en el desenvolupament assistencial de la medicina a les nostres Illes.

El setembre de 2002 inaugurà, com a cap de servei, el Servei de Cirurgia Cardíaca de l'Hospital Universitari Son Dureta. Juntament amb un equip humà de primera línia, molts de membres del qual són avui aquí, ha convertit l'atenció mèdica i quirúrgica cardíaca de les Illes Balears en una de les millors d'Espanya. Els resultats de les seves intervencions han assolit, la majoria d'anys, la taxa més baixa de mortalitat operatòria de la cirurgia de revascularització coronària registrada a Espanya i a Europa. Ha estat un gran impulsor del desenvolupament de l'atenció hospitalària altament especialitzada, i ha consolidat un programa pioner en cirurgia cardíaca que duia aparellats una gran complexitat assistencial i un rellevant impuls tecnològic.

Li hem d'agrair que vingués i també que no se n'hagi anat. Ha tingut ofertes per dirigir serveis d'hospitals d'altres comunitats autònomes i d'arreu del món. «Alguna vegada m'han volgut fitxar a l'estranger. Primer, a Mèxic, també a la Xina i fins i tot a Itàlia, però jo volia fer la meua trajectòria professional aquí i no em vaig voler moure de Mallorca. A on era, estava bé», ha dit alguna vegada. Aquesta vinculació amb les Illes l'ha fet mereixedor de distincions com el Premi Ramon Llull (2009) i la Medalla d'Or de la nostra comunitat autònoma (2016).

Oriol Bonnín reuneix les quatre qualitats que Sir William Osler, un símbol per la professió mèdica, en una conferència assenyala que ha de tenir un bon metge. En primer lloc, l'art de la disciplina, el distanciament de l'ociositat. En segon lloc, la virtut del mètode. En tercer lloc, la qualitat de la minuciositat, i, finalment, la gràcia de la humilitat. Disciplinat, metòdic, minuciós i humil són els adjectius que defineixen Oriol Bonnín al llarg d'aquest 44 anys.

Tot el que envolta un quiròfan, la cirurgia i els cirurgians té un perill: la deïficació. Un dels grans riscos al qual s'enfronta un cirurgià és l'ego. Però aquest no és el cas d'Oriol. Ningú no li podria retreure que hagi trobat refugi en la vanitat; és un home senzill, proper i divertit. Excel·lent conversador, culte i amb un fi sentit de l'humor; el ruboritzen els aplaudiments, els reconeixements i les distincions. Qui opera amb ell diu que al quiròfan no tremola mai; és tranquil, pacient, tenaç, tossut, caparrut, fins i tot. Si no està tot perfecte, no acaba la intervenció. Oriol Bonnín inspira confiança i tranquil·litat als qui l'envolten dins un quiròfan. En aquest sentit, sembla que estava equivocant un dels seus pacients més mediàtics, Johan Cruyff, qui, quan els periodistes

li varen demanar si el seu metge li havia aconsellat fer una vida menys estressant després de l'infart, els va contestar: «¿Estrés? Para estrés el del doctor Bonnín, que le entra un enfermo al quirófano y no sabe si saldrá vivo o muerto».

Des que va arribar a Mallorca ha estat un gran defensor de la implantació dels estudis de Medicina a les Illes Balears, com a nucli vertebrador de la docència i la recerca en salut i participant de manera activa en el debat social creat al voltant d'aquests estudis. Una vegada més, ha demostrat una ferma clarividència apostant amb força per la implantació del grau de Medicina. Va acceptar ser membre, i ha tingut i té una participació activa en la Comissió Gestora de la Facultat de Medicina de la UIB.

Però, si alguna cosa el fa mereixedor del reconeixement que avui rep, són les seves qualitats humanes. La dedicació, implicació, disponibilitat i respecte constants pel malalt; la fortalesa, el valor i el sacrifici que li han permès de dedicar tota la vida a la professió, entesa com a vocació de servei, assistència, docència i investigació. La capacitat de superació davant els obstacles, la disponibilitat, la paciència i la tutela per a tots aquells qui han necessitat el seu cap i les seves mans. Són aquestes qualitats humanes que els més propers a ell coneixen en profunditat; les que el fan excel·lent, realment mereixedor d'aquesta distinció.

Oriol Bonnín és un exemple viu d'home feiner. És un magnífic referent per a la gent jove. Conèixer la seva trajectòria vital pot donar-los força i ànim per embarcar-se en aventures de les quals segur que sortiran airosos. Entre d'altres, són tasques de la Universitat encoratjar, estimular, distingir i, especialment, servir d'exemple a la societat a través de la creació de models a imitar. Sens dubte, tenim al davant una persona i un professional en el qual poden inspirar-se.

Esper que aquest breu relat hagi servit per prendre consciència de la seva extraordinària vàlua i de l'honor que és, per a tots nosaltres, que passi a formar part del Claustre de la Universitat de les Illes Balears.